

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció i Administració

General Barceló, —1.—2.º

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca-Tamo Andreu Alcover, Plaça del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guany, Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer-Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Alomar i Fontdevila, Brossa.

Un poc de per tot

Hol·landa.

Es partits polítics s'hi entenen tan poc com devers Espanya, i es socialistes també hi tenen armat un marrucl del dimoni.

Sa derreria des gost es frares dominics de tot lo mon s'hi reuniren a Veuloo en Capítol General. Des Convent de Manacor hi havia el Rt. Fr. Llorens Caldentey i Santandreu; hi havia representants de 29 províncies. S'obrí es Capítol dia 28 de dit mes, i començà enviant un telegrama d'adhesió i homenatge an el Papa, que va respondre tot d'una enviant an els aplegats la Bendició Apsstòlica. Sa Província d'Alemania inclou Hol·landa. Mai s'hiera aplegat el Capítol General de l'Orde Dominicana an aqueixa nació. Un des frares capitulars era el Príncep Carles Lowenstein, que va entrar a l'Orde fa deu anys, essent hereu seu, presidí enguany es Congrés des catòlics alemanys a Metz.

Xina.

Es molt mal de dir quina será d'avui endavant s'actitud de Xina envers des Cristianisme perque sa situació actual presenta molts d'elements contradictoris. No está esveida de tot encara sa véia antipatia contra ets estrangers. Es racionalistes apellen an es poble. Ses diferencies de s'ensenyança cristiana que resulten d'haver-hi allà, ademés des missioners catòlics, missioners protestants, crea prevencions contra sa llei cristiana. Encara que es cristians hagen crescut molt dins pocs anys a la Xina, encara son pocs comparats amb sos gentils, que son tants de milions. Pero tampoc es duptós que s'es obrada una revolució dins ets enteniments entre sesgrans multituds xines i que es missioners catòlics han tengudes moltes d'avinences de fer-se seua molta de gent. El Rt. P. Lebbe, Missiонер Paul belga, director de sa missió catòlica des Vicariat de la ciutat de Tientsin, dins una comunicació a *Le Patriote* de Brusselles assegura que el poble en general es favorable a l'Esglesia Catòlica. Ses classes mitges no demostren tanta de voluntat d'acceptar sa doctrina catòlica, pero no's neguen tampoc a escoltar ses prédiques des missioners catòlics.

Ses classes directores son més inclinades an es catòlics, encara que se tomben una mica an es protestantisme, degut a s'èxit que es protestants han tengut amb sa fundació i dotació esplèndida d'algunes escoles. Sales de lectura catòlica i escoles catòliques superiors son necessaries. Si se n'hi posen ses missions catòliques se porán fer molt envant. Just ara s'es feta una fundació a Bèlgica, encaminada an això, a crear i favorir i proveir tals sales de lectura i tals escoles. ¡Que Deu ho beneesca! Amèn!

França.

Es francesos tenien sa fama d'esser molt remirats amb ses begudes alcohòliques, de manera que mes venia de nou es lletgir ses ordonances que es Govern francès donava contra s'abús de tals begudes. Era que es fets desmentien sovint aquella fama i s'abús se multiplicava. E-hi ha que re-

gonèixer que sa lligislació que Mr. Cheron, Ministre del Treball, se passà p'es cap de posar, ofereix disposicions molt prudents i que demostren estar ben estudiades. Si un homo que viu des jornal diari, s'endeuta per beure, es que li ha fet suport o li ha deixat diners, pert es dret de porer cobrar d'aquell tal. Ademés, també se proposa protegir es drets de ses mares de família i d'ets infants. An ets homos casats no els-e será permés deixar-se dur de s'egoisme com hu poren fer ara en molts de casos, ni baladretjar malgastant es jornal per dins tavernes, mentres que ses pobres dones seues i ets infants se veuen sensa un cèntim i forçats a besquetjar-se la vida de qual-sevol manera. Una altra idea hi ha bona de privar que puguen estar emprats ets establiments públics al-lots de quinze anys en avall ni al-lotes que no hagen complits es setze. Es de desitjar que an es Govern li vaja bé amb aquesta campanya contra sa gateria. E-hi haurá de posar totes ses seues energies per conseguir un objecte tan laudable, pero an es meteix temps tan espinós i enrevisclat.

Italia

S'atenció pública de tot Italia s'es fixada demunt Roma per ses barbaritats que ets anti-clericals hi han fetes. Ja's sap que a Roma, des que la varen prendre an el Papa, s'hi va escoltant tot lo més perdut d'Italia i d'altres bandes del mon; allà s'aplega s'escuma del dimoni de totes ses altres províncies i nacions. Per això a Roma sempre hi ha llevat posat per qualsevol barbaritat anti-clerical i anti-religiosa. Sa primeria des setembre se celebrá a Roma un concurs internacional de societats gimnásticas; hi acudeixen joves a milenars a prendre-hi part, quatre mil d'ells volen presentar-se an el Papa a rendir-li es seu homenatge filial, ses turbes anticlericals se posen fetes unes furies, i s'en van a insultar aquells joves quant aqueis s'espiten an el Vaticà i n'amassolen una partida. De tota Italia s'alça un crit de reprovació contra aquelles turbes i contra es Govern per no haver amparat es dret des catòlics. — Vé es dia 20 de setembre, dia que fa ets anys que ets *italianíssims* entraren dins a Roma i destronaren el Papa, dia que se celebra una festa oficial, pero que sempre resulta una infamia an el Papa, a l'Esglesia i sa Relligió. Enguany sa canalla anti-clerical va sortir de botador; e-hi va haver crits de *Visca En Ferrer i Guardia!* i *¡muira el Vaticà!* *¡muira l'Emperador d' Austria!* *¡Muira la Jovintut Catòlica!* *¡Muiren es gimnastes catòlics!* I després es célebre jueu Nathan, bal·le de Roma, va enflocar un roi d'insults an el Papa i a tots es qui creuen en el Papa, i a tots es qui van a visitar-lo, discurs que sa meteixa premsa liberal censura i condemna com un atentat contra Italia i contra sa decència i bona criaença.

Ara ses sangs van molt calentes devers Italia amb s'implantació de sa nova llei electoral per ses eleccions generals que hi ha d'haver, i que negú sab lo que n'arribará a sortir; ni es meteix Govern les té totes segures. ¡O si tots es catòlics d'Italia s'arribaven a entendre, i que tots sortissen a's

mig fent tots un còs! ¡quina estreta tan feresta se'n durien es contraris de l'Esglesia i de sa Relligió!

Macedonia.

Amb so tractat de pau que ets Estats balkànics firmaren derrerament, tots es Bulgars de Macedonia, que no son pocs, passaren a esser de Servia, i sembla que tenen ganes de tornar an es catolicisme, de regonèixer el Papa com a Cap de l'Esglesia Universal. Ells com es demés pobles balkànics i es grecs son cismàtics, es a dir, de devers es sigle XI están separats des catolicisme perque no volen regonèixer el Papa com a Cap de tota l'Esglesia. Quant es turks a mitján sigle XV prengueren Constantinopla i a poc a poc tots es territoris grecs i balkànics, les consideraren es conquistadors com a grecs i per lo meteix subjectes an es Patriarca de Constantinopla, Cap des Cisma d'Orient. Es pobles balkànics a poc a poc arribaren a comprendre que ells no tenien res que veure amb sos grecs i començá a venir-los s'idea de si els-e vendria acostar-se a Roma. Aqueixa idea s'accentuá fort devers l'any 1860.

Se'n tem la Porta Otomana (es Govern del Gran Turk) i l'Emperador de Russia, i trobaren que tal idea no los convenia gens gens, i tractaren cadascú p'es seu vent de llevar-la des cap des pobles balkànics, i lo que feren va esser posar un *Escarca* o Patriarca propi p'es Bulgars i un altre p'es Servis a fi de que no haguessen de dependir des Patriarca des grecs. Pero ara tots aquells bulgars de Macedonia que son sortits de s'*Escarca* de Bulgaria perque políticament ja no hi perteneixen, i que les pertocaria passar a sa jurisdicció de s'*Escarca* de Servia, an-e que perteneixen políticament, ara tornen tenir ganes de regonèixer el Papa com a Cap de l'Esglesia i fer-se catòlics, perque creuen, i no van gens errats, que és lo que més les convé de tots es vents. Sembla que ja han donades ses primeres pases per això. Ara hi haurá ses dificultats d'orde doctrinal per fer-se sa sumisió an el Papa; pero se considera que arribarán a romandre vençudes perque son grosses ses ventatges que veuen aquells pobles que les ha de dur tornar an es Catolicisme, que és s'estaló més fort de sa llibertat, independència i dignitat des pobles, com ensenya s'història de tots es sigles.

¡Deu faça que aviat sia ver que es bulgars de Macedonia se façen catòlics! Amèn.

Relació de sa població amb so poder de ses nacions.

Es això una qüestió que ha preocupada sa Premsa francesa. Demunt *Le Figaro* de Paris Mr. Juli Roche ha fet avinent an es francesos aqueixa partida de claricies: L'any 1648, quant se firmá sa pau de Westphalia, sa població de França era de vint milions; Alemanya, que se componia de diferents Estats, venia a tenir es meteix nombre d'habitants; Inglaterra només en tenia vuit milions. L'any 1789, quant esclatá sa Revolució francesa, França, Alemanya i Russia venien a tenir vint i sis milions cada una, i Inglaterra sols en tenia dotze. Després des Tractat de París l'any 1815 é-hi hagué mudances grosses envers d'això, puis Russia s'enfilá ja

a coranta cinc milions, França a trenta milions, Prussia tota sola a deu milions. I l'any 1880 Russia europea ja contava vuitanta quatre milions, Alemanya coranta cinc milions, França trenta set, Austria-Hungria altres trenta set, Inglaterra trenta quatre i Italia vint i vuit.

A l'hora d'ara sa població de ses principals nacions rivals del mon es aquesta: Russia cent xixanta milions, ets Estats Units de Nort-Amèrica noranta cinc milions, el Japó setanta milions, Alemanya xexanta cinc milions, Inglaterra coranta cinc milions, França trenta nou milions. Desde es punt de vista des nombre d'habitants, França com a gran Potencia, relativament parlant, ha perdut molt, ha mancabat molt.

El Congo belga.—Missioners i oficials belgues.

D'ençà de certes fetes de la colònia del Congo, com que sembli que aquest vast territori africà haja d'esser un niu de trastorns i d'alguers p'es seus posseïdors. Una partida d'anys, acusaren s'administració d'aquest Estat de permetre atrocitats i crueldats contra sa pobre gent del país; i aqueixa campanya també la feren a Inglaterra contra es primitiu sistema d'administració que s'va suprimir, fa pocs mesos. No s'es mester tocar de bell nou sa qüestió de s'existència i de s'extensió d'aquestest irregularitats, que foren tant de temps un pretext. Es catòlics creien i creuen que ses complantes envers d'això, les movien devall devall viatgers i missioners protestants i llavò les exageraven molt; i missioners i escriptors catòlics se poren alabar d'haver defensada l'administració antiga contra atacs injusts i d'haver reduides aquelles queixes a sa seu proporció més exacta. Pero amb tot i amb això, no hi ha negú que diga quins resultats donen es seuvages i incessants atacs sobre sa responsabilitat de que se creás tal estat de coses an el Congo: se tractava de complicacions internacionals, d'una guerra i fins de sa pérdua d'aqueix territori per Bèlgica. Tot això es passat, gracies a Deu. El Congo es avui una colònia belga en so sentit corrent de sa paraula, i es Ministres de la Corona han de donar compte ordinàriament de sa situació i progrés d'aquella dependència africana.

a

Agravis an es missioners

Amb això ha esclatat un nou escàndol, no de caràcter internacional, sino de caràcter casolà, que diriem. Ja es veiaqueix escàndol; ara esquel han donat a conèixer son es missioners catòlics que Bèlgica envia an el Congo a fer cristiana sa raça negra i a aportar-la an es sementer de sa civilització cristiana. ¿Qui es responsable d'aqueix escàndol? Sa responsabilitat cau demunt els oficials belgues del Congo, que son uns pagats des Govern belga, que representen s'Estat belga, an-e qui pertocava ferho de tot per promoure s'educació espiritual i econòmica de ses pobres races negres. ¿Quin càrrec es això? Que aqueis oficials belgues, animats d'un esperit anti-clerical, fan tot lo que poren per minar i esfondrar s'autoritat i s'influència des seus paisans, es missioners catòlics de Bèlgica.

Sistemàticament i persistentment es campen entre aquells pobres pagans tan a les fosques, desconfiança i sospites contra es predicadors de l'Evangeli, els-e fan càrrecs per ses coses més insignificants, i els embarriolen amb tota classe de guitzeries administratives, ses més molestoses. Amb una paraula, en lloc d'esser un socós p'és missioners, fan qualsevol cosa per enrocar i capturar sa feina des missioners. Per mostra de ses guitzeries que les fan, aquest any un sacerdot belga havia de tornar a sa seua terra nadiua després de fer an el Congo una vida des més grans sacrificis per bé des gentils que hi cap liven. Segons totes ses referències, havia servit dotze anys malalts, i acabà per em malaltir-se ell de mort. Amb so germe mortal dins el còs i esperant amb tota paciència la mort, aquell pobre sacerdot s'es vist fet objecte de ses més vils columnies per part d'un d'ets oficials del Congo, que pareixia que passava gust d'infamar es nom d'aquell àngel de caridat, i també de matar sa fe d'aquells negres que aquell bon sacerdot havia servits i curats.

Es Prefecte Apostòlic des districte se queixà devant s'Autoritat civil de sa conducta d'aquell oficial, pero tal Autoritat n'n feu gens de cas; i, després de mesos d'espera qui espera debades, es Prefecte Apostòlic renovà sa queixa, i llavò li contestaren que acudís an es Tribunal. Hi acudeix, i es Jutge d'allà no volgué fer res més que enviar sa queixa an es Fiscal General de Boma, i després de molt de temps aqueix sentencià que no hi havia lloc a fer res.

b.
Inconseqüència des Caporal des socialistes.

L'any 1908, amb ocasió d'esser anat an el Congo, M. C. Vandervelde, es caporal des socialistes belgues, va escriure i publicar lo que havia observat respecte d'una missió de Jesuïtes: «Quant jo veig sa finesa i bondat d'aqueix preveres envers des pobres nadius d'aquí, jo no puc fer costat an es seus inímic que cometen s'injustícia de suposar an aqueix relligiosos males intencions de cap classe». Idò aqueix meteix Vandervelde es avui es patrò i es defensor en cap de tota aquesta campanya anti clerical tan verinosa an el Congo i es contrari mes gros de ses missions catòliques.

c.
Actitut des Ministre de ses Colonies

Mr. Rentin, un membre des Govern Catòlic i Ministre de ses Colonies es, per dir lo manco que's pot dir, un trampoletjador, com un escaravat entre borres. Es Superiors de totes ses missions del Congo li endreçaren, no fa gaire, una carta col·lectiva exposant-li totes ses queixes i agravis que han rebut de tal classe d'oficials de ses Colonies. Mr. Rentin no nega que hi haja abusos. Ell meteix ha fetes fer enquestes qualque vegada an es casos més ferests, i ha vist que havien feta justícia an ets agravats, preveres i monges; pero l'homo pren aqueixes demandes des catòlics belgues a favor de ses seues missions que tant i tant trebaïen per Deu i per Bèlgica, per un atac personal a ell meteix. Si continuà ell sa seua oposició a una revisió completa des sistema present d'administració colonial an el Congo, ses Missions estaràn an es cas de demanar que les salvin de ses mans pecadores des seus meteixos amics.

Es capellans belgues com a reformadors socials.

Es francesos diuen que, en topar-se des belgues, sa primera cosa que fan és formar una societat. Sia lo que sia,

se poria dir en bona veritat que, en arribar un prevere belga a una parroquia, ja és partit a engirgolar lo manco mitja dotzena de sociadats.

Un escriptor novell ha dit demunt *Dublin Review* que Bèlgica és sa terra de ses provatures, un laboratori aón ses qüestions socials més atrevides s'assatgen i se plantifiquen. Nosaltres poriem afegir que son es capellans es químic més experimentats i entusiastes.

a.
Escoles tècniques

Porem retreure ses moltes i ben sortades escoles tècniques que es clero ha fundades a tots ets endrets de Bèlgica. Hi ha, per exemple, s'*Escola Ambulant* que fundà, lany 1897, l'abat Depaquier per ensenyar picadors de limes, cerrallers, trebaïadors de ferro, timbradors de metall; i s'*Escola de Brodadores i de Teixidores de punt* que l'abat Bouckaert va posar a Maldegem. S'exemple des derrer el següen ets abats Voordeckers i Theyskens a Oppuers (Malines). Abans ses al·lotes de tretze i catorze anys solien fer feina a ses factories veinades, aón caplevaven mesclades amb companyies gens recomanables, i en tornaven sense sa virtut amb que hi eren anades sa primera vegada. Per evitar aqueix mal, dos capellans se posaren a proporcionar feina a ses al·lotes dins la vila meteix i fundaren una Escola Tècnica:

«Ara, escriu un d'ells, es un gust veure aqueixes al·lotes joves innocents i sortades: ouen missa cada dia, combreguen moltes cada dia, ses altres cada vuit dies: s'en van plegades a s'escola i hi feinetgen tot lo sant dia. Desiara posen forqueta a sa seua feina de brodar i canten un himne».

Tal volta qualcún des nostres lectors haurà sentit parlar de sa *Lliga de Dones Cristianes* que fundà a Brusseles el P. Langer meersh per beneficiar ses sastresses i cosidores de roba blanca. Aqueixa *Lliga* compta més de sis mil membres i ses seues oficines fan un gros servici per col·locar gent. Dins aqueixa *Lliga* hi ha una societat benefactora i unes *Pensions* per malaltes, véies i afollades de fer feina.

Un mot també pertoca dir de ses admirables *Escoles d'Economia Domèstica*, això es, de sebre dur una casa, com s'escola que es Canonge Vuylstreke de Bruges va fundar i sa que fundà a Lovaina l'abat Temmerman. A Bèlgica n'hi ha 274 d'escoles d'aquestes. Es una cosa això tan abandonada entre noltros! Que n'hi ha de moltes de dones casades, joves encara, que no'n saben palada d'aguiar ni de menar la casa neta ni de tenir esment an ets infants!

Es an es *Germans Cristianes* que deu Bèlgica ses admirables «Escoles de St. Lluc», aón s'anostren es constructors, pintors i decoradors, els quals ambso bon gust que adquireixen i amb sa passió per s'art que es mestres els afiquen dins l'ànima i amb s'esperit tan cristià de que els enonen, fan reverdir es dies més memorables d'ets antics gremis. Un modest curs de lliçons de dibuix que's va obrir a Ghent l'any 1863 baix d'ets auspicis de sa *Conferència de St. Vicenç de Paul*, donà neixença an aqueixa nova institució. Ara ses *Escoles de St. Lluc* están establertes a cinc diferents ciutats, i compten més de dos mil estudiants i cinquanta nou Professors.

b.
Patronats.

A casi cada parroquia de Bèlgica trobam que es clero hi ha fundats patronats. Fa deu anys hi havia a Brusseles tot sol vint i cinc patronats per al·lotes amb quatre mil associats i nou patronats per al·lotes amb dos mil quatre centes associades. A Anvers

(Amberes) encara n'hi havia més d'associats. Aqueix patronats, que de part-de-fora semben just sociadats recreatives, fan un bé immens, gracies an es zel des capellans i demés associats: guarden ets al·lotes des perill d'anar a lloure per carrers i places i des perjuis que venen d'estar sense fer res; completen sa seua educació, els aturen de perdre sa fe, els mostren de comprendre millor es seus devers de catòlics i de sa necessitat an que se troben de contreure hàbits de bons cristians. A molts d'aqueix al·lotes es patronat les ha fet tornar prendre es bon camí que ja havien deixat o mai havien conegut. Sa influencia des clero demunt aqueix patronats no pot manco d'esser beneficiosissima. Des cap de més de vint i cinc anys, es fundador des patronat de St. Nicolau (Waes), el P. Druwé no pot travessar es carrers d'aqueixa ciutat que no troba cada passa al·lotes d'aquells que tenia an es patronat i que ara ja son homos fets i granats i pares de familia. Tots l'escometen, li besen sa mà, li conten ses seues dissorts i ses seues ventures, li demanen de parer, i queden tots gojosos quant aquell sacerdot les parla tan amorosament i les dona sa seua paternal benedició.

c.
Cooperatives i sociadats de socós mutual

Es gremis *De Vrede* d'Anvers compten molts de mils de trebaïadors i daten de 1885, la *Federació Central des Trebaïadors cristians de ses Industries de teixits* compta a l'hora d'ara devers 13.000 associats, i creix encara una cosa de no dir. A provincies hi ha 521 lleteries de cooperativa. Es degut an es zel de dos preveres, ets abats Conturiaux i Crousse; es mala de trobar una població del Luxemborg belga que no tenga sa seua lleteria. Gracies a l'abat Van der Schueren no n'hi ha manco de vint i sis just a Alost i an es seus entorns.

Tots aquells que son tan devots de ses penades de coní, han de sebre que les inventà un capellà belga. L'abat Lanssen fundà una societat a Eereghen (Flandes occidental) per provar de criar conis en gros. Sa cria de conis es una font d'entrades tan important p'és pagesos de Flandes Occidental, que fins es més pobres tendrán es seus vint o trenta conis, que els envien a Londres i els ho paguen com un ou a un sou.

Es *Sindicat General de Viatgers* el va principiar amb altres un capellà, i avui compta prop de deu mil associats.

A Bèlgica tenim un nombre gros d'«Unions d'empleiats» amb s'objecte de promoure es seus propis interessos. Així es, per exemple que hi ha una «Unió d'empleiats» a favor des trebaïadors, que's fundà a Liège l'any 1886 per impuls del Bisbe Monsenyor Doutreloux. Segons ets estatuts d'aqueixa Unió, empleiats de feina, directores de Companyia i majors d'empreses, aprofiten totes ses avinenteses per promoure es bé relligios, moral i econòmic de ses classes trebaïadores. L'any 1901 aqueix associats eren trecentos.

Lo més notable empero és es moviment de *sindicats cristians*, que comença l'any 1904 amb mil associats. L'any 1912 ets associats varen haver crescut fins a vuitanta mil. Això se deu an el frare dominic P. Rutten, el qual, tot just d'estar ordenat s'interessà tan fort en sa qüestió obrera, que no menà gens de por d'aficarse entre ets obrers; i trebaïà tres anys dins una mina amb sos miners per porer penetrar bé sa mentalitat i sa manera d'esser d'aquella pobre gent. Això li ha donat un coneixement tan fondo de sa vida i de ses necessitats de sa classe obrera, que tots es llibres del mon no le hi haurien pogut donar.

«Qualsevol progrés es possible dins sa vostra posició» ha dit ell an es trebaïadors, «si tots plegats provau de conseguir-lo». No es extrany que es socialistes diguen que és *des seus*, mentres que es catòlics l'aclamen es seu *General Blanc*.

d.
Assegurances.

Entre ses moltes «Sociadats d'assegurança» que han fundades capellans, en trobam una, «Societat de socós mutual», principiada a Malines l'any 1900, i està compromesa a pagar unes «pensions per veitura, pensions per cas de malaltia, pensions per cas de romandre sense feina», etc. Es canonge Nuten fou es seu primer president. Ets associats son ben molts i augmenten ferm de dia en dia. Es clero ha fundades tot un estol d'institucions consemblants, especialment desde l'any 1894. Així es que just de «Bancs de pensions» n'hi ha ara prop de sis mil. Es capellans han fundades també moltes de «sociadats d'assegurança» contra malalalties des bestiar, sa que fundà l'abat Van den Bulcke té assegurades mig milió d'euveies i cabres.

e.
Trempança.

Es primer campió des moviment anti-alcoholista, a favor de sa trempança en materia d'alçar es colzo, va esser es Canonge Senden de sant Troue. Inspirat de lo que havia vist a Inglaterra i a Irlanda des trebaïadors del P. Mathew, funda l'any 1886 sa primera «Societat de trempança» per sa juvenea. Es seus companys de sacerdot, en gran nombre, se posaren resultats an es seu costat i hi trebaïaren a les totes. L'any 1901 s'abau quantes de «sociadats de trempança» hi havia ja? 3016.

Per dur-se a cap una feina tan grossa cal atribuir-ho an es zel des clero. Com un seglar d'experiencia deia an es Degà de Hainault: «Nosaltres seglars porem i sovint arribam a fer trebaïats així; pero lo que les consolida es sa cooperació zelosa des sacerdots». I un altre seglar deia: «Si es clero no mos ajudava, es moviment de trempança de que tant mos avançam, a's cap de deu anys quedaria estacionat i s'esveïrien tots es seus bons resultats com a fum de formatjada».

Ets exemples que acabam de retreure donen a comprendre s'extensió i s'intensitat amb que es clero belga ha pres part en sos trebaïats socials. I no està ben agotada ni d'un bon tros encara s'activitat des clero belga, lo qual es una contestació molt aguda an es qui diuen: «Què és que fa l'Esglesia per ses classes trebaïadores? Això que fa es clero catòlic a Bèlgica és sa prova des fet de que es sacerdot catòlic, ara com sempre, és es qui du es cap devant entre es benefactors socials».

El Sant-Crist dins ses escoles d'Italia.

Fa poc temps e-hi hagué una exposició dins es *Castell de Sant Angel* baix d'ets auspicis de s'Associació per la cultura Artística nacional. S'hi veia una secció de figures aposta per escoles. Qualcú ha indicat que sa figura del Bon Jesús enclavat la porien substituir dins ses escoles per sa representació d'altres passatges de sa vida del Bon Jesús que no fessen sa pena que fa l'abre sant de la creu.

Contra tot això hi ha que sa costum de tota Italia es de tenir un Sant-Crist dins ses escoles. Pero sa figura des Deu-fet-homo penjat a la Creu devant es jovent se veu que no agrada an es nostres artistes moderns. Es poble italià necessita el Sant-Crist dins ses escoles en quant desitja que es seus fills cresquin amb so signe de sa nostra Redempció devant es seus uis per inspirar-los es sentiment de fe i sa conciencia des

propi dever, el qual ell tot sol es capaç de fer-los ciutadans dignes. Si es Sants-Cristos que hi ha ara a ses escolles, no umplen ses exigencies de s'art, jo que sobra dins Italia son bons models de Sants-Cristos que reproduir. Aquí, parlant en plata, lo que hi ha an es fondo de tot això, és sa tendència dimonièra des laïcisme. Un escriptor conclou ses seues observacions envers això amb aquestes paraules: «L'Italia de Lepant i de ses Creuades, l'Italia de Dante i de Manzoni, la Italia d'ahir i de demà pot fer es seu cap envant sensa gaire comissions artistiques, pero no sensa la Creu, que es estada sempre i serà d'avui endavant sa seua gloria i sa seua força.

Espanya.

Ja es vengut i se'n es tornat Mr. Poincaré, President de sa República Francesa. Poc se pot dir encara des resultats politics d'aquesta visita, que no's veuran ara tot d'una sino amb el temps, si Deu ho vol i Maria, Una cosa s'es vista: s'amistat coral que hi ha entre es Governos de ses dues nacions; lo que no acaba de veure-se clar es tota s'extensió, tota sa significansa d'aqueixa amistat. ¿Es «aliança»? Es sols una intel·ligencia coral? Això es lo que no's pot dir encara. Sa diplomacia té casi sempre aqueixes incertituts i vaguedats; casi sempre parla i fa amb dos jocs de mànegues, i devegades amb tres.

Convé a l'Espanya s'aliança o s'intel·ligencia amb França i Inlaterra? o amb Alemanya? Es carlistes i altres

que no hu son, com es regionalistes de «La Veu de Catalunya» son partidaris de s'aliança o intel·ligencia amb Alemanya; es liberals i republicans moderats les volen amb França; es conservadors no se son demostrats gaire partidaris d'una cosa ni de s'altra; es socialistes i anarquistes i republicans exaltats son ben contraris de s'aliança o intel·ligencia amb França. Noltros mos regoneixem incompetents per dir que es lo que convé més a l'Espanya. Es una qüestió invtricollada de tot i molt complexa, que ordinariament qui manco hi sap més e-hi diu.

A França si que tothom n'es partidari de s'aliança o intel·ligencia amb Espanya: es de la dreta, es de l'esquerra, fins i tot es macips de ses fondes i cafés i ses hortolanes de plaça. Això denota que tal aliança o intel·ligencia convé a caramull a França. Lo dubtós es que convenga tant a l'Espanya.

I sa politica espanyola ¿com es romana després de sa visita que mos ha feta Mr. Poincaré? En lá com sa jaia Miquela. ¿Caurá En Romanons o s'aguantará encara una temporada? Si cau En Romanons ¿qui pujará? En Garcia Prieto? En Weiler? En Maura? Això és lo mal de dir. Per noltros es evident que En Maura pujará, si no ara tot d'una, d'aquí dos, tres, quatre, cinc mesos, volem dir que, després d'aquesta «situació liberal» vendrá una «situació conservadora», i que no's torbará gaire. Posam es temps per testimoni.

Aquelles cambres, criades, cotxer, llibres i soldats que eren estats a sa feta, bé los donaven totes ses entre-senyes del mon a tots aquells fiis de rei, comtes, marquesos, cavallers i demés tracalada de fadrins, pero ¿que havien de trobar ells es gigant i manco sa fia major del Rei que se'n havia duita dins sa guiterra!

El Rei i tothom ja havien perdudes totes ses esperances de tornar veure aquella pobre princesa, fins que se presenta un dia dematí an el Rei un xavalet d'una quinzena d'anys, que va dir que li deien En Juanet Cameta-curta, perque n'hi tenia una, pero que feia un cap més viu que una centella, caminava més juder que una titina, i se veia massa que era de s'ui des vent i que taiava un cabei a l'aire.

—Senyor Rei, diu En Juanet. ¿Se conté veritat que Vossa Reial Majestat ha fetes unes dictes que es qui li torn sa fia major, se casará amb ella; i si ella ja fos morta, aquell que durá es cap des gigant, se casará amb s'altra, i llavò tendrá sa Corona?

—Així com dius es! respòn el Rei. —Idò jo, diu En Cameta-curta, e-hu vui provar de si la hi puc tornar an aqueixa fia seua per porer-me casar amb ella i tenir sa coronal? ¿Que no troba que he pensat bé, senyor Reil?

—Es pensament ja es bo, diu el Rei. Lo que falta, son es fets! M'enganaría molt que fesses rec, allà on han feta fetxada tots ets altres que hu han volgut provar.

En Cameta-curta va dir an el Rei que estigués descansat, que o el dimoni se'n duria ses titeres o ell li trobaria sa fia major i li duria es cap des gigant.

—Si tu hu feies tenir ver an això! s'exclamá el Rei. Tot quant tenc, sería teul!

—Me bastaría sa seua fia i sa Coronala diu En Cameta-curta,

Se despedeix del Rei, i pica de talons cap allà on li digueren que es gigant havia robada sa fia major del Rei.

Com es allà pren ses seues buixoles, i ja li ha copat per s'endret per on es gegant fogí, i de d'allà ben atacat, coixeu coixeu, pero sensa perdre un punt.

Camina caminarás i cap envant te farás, com e-hi va haver set dies que caminava, troba una jaieta devora un pou, ploré qui plora, amb un plors desfet de tot.

—¿Que es això que teniu, germaneta, tant de plors? diu En Juanet.

—¿Que ha de esser, bon jovenet! Que jo tenia un gerricó, que, omplint-lo d'aigo d'aquest pou, en bevia tres glops un pel Pare, un pel Fill i un pel l'Esperit Sant, en sortir es sol i en pondre-se, i ja no havia de mester altre cosa en tot lo sant dia ni en tota la santa nit; aquells glops m'apagaven sa set i sa talent, i me passava sa vida més regalada del mon. I has de creure i pensar i pensar i creure que avui he trobat buit es gerricó, li ferm sa corda i l'amoll dins aquest pou, que era allà on l'omplia sempre! Sensa voler sa corda m'ha escapat, i corda i gerricó per endins dins es pou. De manera que som romasa sensa remei per porer tornar beure d'aquella aigo que era tota sa meua vida. I a sa meua edat ¿que ha d'esser de mi? ¿Com no m'he de morir d'un pur desaire? ¿E-hu veus, o jovenet, si tenc motiu de plorar?

—Així meteix en teniu, respòn En Juanet; pero veis, germaneta, tot té compostura an aquest mon, fora la mort. Si qualcú vos treia aquest gerricó que vos és caigut dins aquest pou, ¿no es ver que tot quedaría pla i igual?

—Per mi sí, diu sa jaia. Pero ¿qui serà que me voldrá treure?

—Jo! diu Ed Juanet.

I ¿que fa eli? Guaita dins es pou; veu que és paredat i estret, i que hi pot devallar aixancat amb un peu a cada banda, aficant es peus dins ses juntes i buits des paredat.

A-les-hores En Juanet se treu ses sabates i es jaquet, i ja s'enfonya dins es pou, i per endins i per endins, fins que arriba a s'aigo. Allà veu sa corda que neda i es gerricó afonat, i llavò tres capsetes que neden. En Juanet les se posa dins sa faldriguera, se passa sa corda p'es coll, i ja es partit, paredat amunt.

¿Que me'n direu? Ell al punt va esser

demunt de tot. Pega salt adefora, demunt sa terra; estira sa corda fins que la té tota demunt amb so gerricó al raset d'aigo, i l'entrega a sa jaia.

Ara figura vos si hi devia estar contenta aquella jaieta.

No hi cabia d'alegría i gaubança.

Pero ara posem forqueta, i esperau fins disapte qui vé, que veurem, si Deu ho vol i Maria, lo que li succeí an En Juanet de resultes d'haver tret aquell gerricó d'aquell pou an aquella jaia.

(Seguirá)

JORDI DES RECÓ.

Ventim

Es «Puput» fent puputades.

Fa més de cinc mesos que En Revenjoli doná a rebre, i es Puput encara fa filamaradeta contra ell. Es paperot pornogràfic i noningú sab per que. En Revenjoli no era més que un nom de guerra que un company nostre va prendre perque li doná la gana i que, quant li doná la gana, l'arreconá, i foris. Pero es noninguns que escriuen es Puput, com saben que sa persona que's firmava Revenjoli, si s'atrevia a dir-li cap infamia anomenant-la p'es seu nom i llinatge, les duria an es Tribunal, i s'hi posarien sa mà, han dites d'En Revenjoli ses mil brutors per ofendre aquella persona perque sabien que així no les porien fer res, perque ¿qui s'havia de presentar an es Tribunal per entaular s'acció corresppnent contra aquells noninguns, si En Revenjoli no era més que un nom suposat per firmar articles? I aquí se veu sa... valentia des qui escriuen es Puput. De sa persona que's firmava Revenjoli no n'han dit mai res de mal anomenant-la pres seu nom i llinatge; no n'han dit res mai per por de que no los baldás dins es Tribunal. Ara d'En Revenjoli, que no les poria dur an es Tribunal perque no existia més que com a firma d'articles periodistics, d'En Revenjoli no hi ha infamia ni brutor que no hagen dita, perque dientles an En Revenjoli, no hi ha cap perill per ses costelles d'aquells noninguns, i en camvi cauen demunt sa persona que's firmava amb aquell pseudònim, que així queda indefensa; i ja se sab que no hi ha acció més vil ni més indigna que pegar a un indefens, a un que té ses mans fermades, sensa medis de defensar-se. Idò això ha fet un any i un altre any ets escriguedors des Puput, acreditant se de noninguns, de vils, de canalles. Per això es que fan més oi i fàstic que no altra cosa. Per pagar-los amb sa moneda que ells paguen, los haurien d'escopir a sa cara.

Deim això perque dissapte passat es Puput torná apellar an aqueixes armes que només esgrimeixen es canalles, dient infamies d'En Revenjoli, per ofendre sensa perill propi sa persona que usava tal pseudònim, infamies que aquella persona no ha merecudes mai. I una de dues: o es qui les hi ha tirades per sa cara desde ses columnes infames des Puput, no coneix aquella persona o la coneix. Si no la coneix i en diu lo que diu d'En Revenjoli, és un canalla que calumnia una persona, que no coneix, suposant-li infamies que ell se treu des cap. I si la coneix, és igualment un canalla perque, sabent que tal persona no és res de lo que ell suposa, l'acusa públicament d'esser-ho, mentint tan alt com és.

S'embassada de gargais que es Puput tira demunt En Revenjoli, son ademés un enfilai de mentides. Es fals de tota falsedat que «entre D. Manuel i l'amo de Son Forteza» «haguessen d'abonar 15 suscripcions» de LA AURORA «per repartirles entre cafés i tendes de vendre» d'«Ets Hostalets d'En Canyelles (devora Ciuta)». Es mentida que mai hi haja hagut aqueix contracte de «15 suscripcions» p'«Ets Hostalets».

DE TOTES ERBES

En Juanet Cameta-curta i ses tres capsetes.

Això era un rei que era rei de mig mon, i només tenia dues fies, garrides i gentils com el sol. El Rei les tenia tan geloses que de por que no les hi prenguessen no les deixava anar totes soles mai ni just amb cambres i criades, sino que, en sortir elles a passetjar, les havien d'acompanyar sempre dos estols de soldats, un davant davant i s'altre darrera darrera, i ses fies del Rei dins un cotxo amb una partida de cambres i criades per servir-les i servir-los es tafatà.

I heu de creure i pensar i pensar i creure que un dia que eren sortides a passetjar aquelles dues pitxorines tan garrides i gentils, amb s'estol de soldats davant davant i s'altre estol de soldats darrera darrera i elles dins es cotxo amb ses cambres i criades tirant potxes i fent unes riaies ben fresques, cop en sec se presenta un gigantarro com una torre de molí, amb una guiterra passat es cordó p'es coll i amb ses mans un pi per arruixador de mosques, pero un pinarro que sa soca feia sa gruixa des cos d'un homo i s'alçada d'un campanar.

I que fa ell? Diu an es cotxer que s'atur, es cotxer diu que no lleu, es gigant agafa una roda per ses bréndoles i hi afica una cama, es cotxo s'hagué d'aturar per força, es gigant pega grapada a sa fia major del Rei, la s'enfonya dins sa guiterra, i ja es partit de d'allà.

Porou fer comptes es crits, plors i descapdell que se posaren a fer ses fies del Rei, ses cambres i ses criades, es cotxer i ses llibrees!

Es soldats que anaven darrera darrera s'aborden an es gegant i es qui anaven davant davant també hi compareixen; pero es dimoni de gigant amb aquell arruixador de mosques que duia, amb aquell pinarro que manetjava com si fos estada una caramutxa, arruixava es soldats, i no los se deixava acostar ni de cent passes, i ses pedres i fletxes que li tiraven no li feien res, i no hi havia cas de fer-li tastar espases, destrals ni llances perque no s'hi porien arrambar amb

(1) La me contá Mn. Nicolau Dameto i Roten, de la Ciutat de Mallorca, al cel sia ell.

(2) Un destre son 21 pams: serveix per canar terres.

Ment es *Puput* tan alt com és quant diu que LA AURORA ja no la veuen en lloc d'*Ets Hostalets*, tota vegada que hi enviam es meteix paquet cada dissapte, fa més de dos anys; i s'hi és repartit sempre, fora un dissapte o dos, setmanes enrera, per una mala intel·ligència que hi hagué entre s'Administrador i es Repartidor, pero ara ja fa setmanes que LA AURORA se reparteix an *ets Hostalets* com sempre.

En lo que sobre tot ment es *Puput* tan alt com és, és en lo que diu que causa En Revenjoli, això es, sa persona que un temps se firmava Revenjoli, faça quatre mesos que estiga tancada una «escola» que anys enrera certes devotes persones obriren an *Ets Hostalets* per fer bé an es pobres d'aqueix arraval. Es una mentida tan solemne i desvergonyida s'atribuir a sa persona que's firmava *Revenjoli* es que hagen tancada o deixada d'obrir tal escola, que aqueixa persona ignorava absolutament que l'haguessen tancada i no l'haguessen tornada obrir; e-hu ignorá fins dissapte passat que es *Puput* publicá tal enfilai de mentides, calumnies i brutors canallenques; fins que una bona ánima d'*Ets Hostalets* vengué a contir-mos tot es cabermoni que hi havia hagut; i hi ha encara sobre aquella ditxosa «escola», que es ben fals i mentida que la fundás sa persona que's firmava *Revenjoli*, ja que sols era una de tantes que pagaven una petita quota mensual per sostenir entre tots una obra tan laudable i caritativa.

I això es sa derrera vomitada, sa derrera gargaiada que s'han treta contra sa persona que's firmava *Revenjoli* es noninguus del *Puput*, que, com son tan covarts que no gosen anomenar tal persona p'es nom i llinatge, s'esbraven contra ella, vils i canalles com son, fent aqueixes vomitades i gargaiades, verinoses i desenfreïdes, demunt un nom suposat que aquella persona usava per donar ventim a sa canalla anti-clerical, pero que no li serveix per fer valer es seus drets davant cap Tribunal. Per això son tan valents contra aqueix nom es noninguns des *Puput*.

¡Aqueix socialistes!

No tenen barrera. Ells volen porer fer i desfer, trepitjar totes ses lleis, faltat a tots es respectes i consideracions que sa bona criança mana que sa tenguen a ses altres persones amb e qui vivim, i llavò no valen que les posin retgit, que els apliquin la llei. De manera que ells han de porer fer qualsevol desbarat, qualsevol atentat, i alerta llavò a dir-los res! alerta que negú s'atrevesca ni a tossir davant ells! Deim això perque s'altre setmana es paperot socialista de Ciutat i s'altre paperot socialista i poca alatxa de Lluhemajor sortiren fets uns Neros contra es Tribunal de 1.ª Instancia de Manacor perque ha processat aquell... mesquinet socialistetxo de Lluhemajor que va tenir s'atreviment sacrileg i blasfem d'anar-se'n amb altres biduins a Felanitx, devers es mes d'abril, a vomitar un raig horrible de blasfemies aborronadores contra sa meteixa Majestat Divina. Varen esser tan ferestes i tan criminals aquelles blasfemies que, denunciades davant es Tribunal, aquest no tengué altre remei que procedir i processar aquell... mesquinet. Ara segons veig sa deu començar a sentir estret i mal agafat, i es seus cómplices i camarades de blasfemia tracten de parar es epp que se veuen venir demunt, i comencen a alçar porerera i a fer estufornos, volguent suposar que aquelles blasfemies desenfreïdes contra Deu no son materia penable ni castigable perque... hi ha s'article 11 de sa Constitució, sa *tol·lerancia de cultes*. I que té que veure, i grans... socialistetxos! sa *tol·lerancia de cultes* amb sa raig horrible

de blasfemies que aquell mesquinet vomità a Felanitx contra Deu? ¿Vol dir perque hi ha *tol·lerancia de cultes* voltros heu de porer blasfemar de sa manera més descarada contra Deu? ¿Tal volta no se deu a Deu lo maneó es respecte que s'ha de tenir a tota persona? ¿Que voltros no hi creis en Deu? Per això ses lleis actuals no vos castiguen. Lo que ses lleis actuals castiguen es sa blasfemia i s'escarni contra Deu. I això és es cas des vostre campany, es mesquinet de ses blasfemies! ¿Que dirieu voltros, si ara, perque hi ha davant s'Autoritat civil llibertat de pensar, *tol·lerancia de cultes*, mos posávem noltros a dir de qualsevol de voltros lo que aquell... mesquinet va dir de Deu en aquell teatre de Felanitx? Serieu de sentir, si un tal succeia! ¡Prou que pretendrieu que es Tribunal castigás tals ofenses amb tot es rigor de sa llei!, i prou que sostendrieu que seria de justícia que se castigás tal atentat! ¡Ah socialistetxos de la guima! ¡quin-trequetres! quines clepes! quines poques-alatxes e-hi ha en voltros!

I digau-me, grans... socialistetxos! ¿i no fereu a sebre a tot Mallorca que vos n'anirieu a tots es pobles a fer aplcs i a moure alguer a favor d'aquell altre malanat des Dr. Queraltó, condemnat com a insultador i columniador per l'Audiencia de Barcelona i p'es Tribunal Suprem? I ¿com es que no sou anats més que a Felanitx? ¿O ja vos basta sa travaldada que pegáreu a Felanitx? ¿Com es que no sou anats cap altre poble pus? ¡Quin escabotell de cans nanells! ¡Deu se'n apiat! ¡Amèn!

Claricies

Estadístiques de Bones Aires

Com an aquella gran ciutat sudamericana hi ha tants i tants de mallorquins, creiem que se lleigirán amb gust ses següents claricies estadístiques relatives a sa capital federal de sa República Argentina.

Durant l'any 1912 entraren a l'Argentina 300.000 immigrants, contant no més aquells qui se cobitiaren a s'*Hostal de s'immigració*, aón tenen dret de posar gratuïtament per espai de 5 dies. Hi ha que advertir que son moltíssims es qui no fan us des dret de posar a dit *Hostal*.

Aquest any també es trasatlántics arriben allá plens d'immigrants, de modo que, des janer fins es darrer dia de juny, hi son arribats 129.248 immigrants, procedents, la major part, d'Espanya, Italia i Turquia.

Sa Capital, Bones Aires, ja compta més d'un milió i mig d'habitants i s'en va tira tira cap an es dos milions.

Tots es carrers de sa Capital van prenguent un aspecte de grandiositat, únic en el mon. Totes ses cases que se fan noves, alcen sa fatxada deu metres en dins de sa retxa des carrer per manera que tots es carrers, s'anirán convertint en espayosos passetjos de 30 metres d'amplaria.

L'any 1912 hi havia a Bones Aires 6.786 cases d'un sol pis, 998 de dos pisos, 317 de tres pisos, 106 de quatre pisos, 65 de cinc pisos, 50 de sis pisos, 18 de set pisos, 6 de vuit pisos i 5 de nou pisos. Hi havia ademés 400 grans edificis destinats a industries.

Allá on pareix que tothom se mou a impuls de sa febre d'or, l'Iglesia catòlica —que hi prospera més i més cada dia— hi ha despertat un gran moviment de caritat, que vé a ser sa gloria més gran d'aquella magnífica Capital.

Com-e prova de sa veritat d'això, citaré unes quantes cifres estadístiques.

En primer lloc hi ha que citar sa *Societat de Beneficencia*. Durant l'any 1912 ha rebuts grossos donatius: de la Senyora Garrido quatre milions de pesos; de la Senyora María Unzué un hospici per nins, que costá dos milions de pesos, situat a *Mar del Plata*, punt d'estiveig aón ets Hostals fan pagar de pensió diària

30 pesos al manco. La Senyora Cornelia Pizarro regalá 1.800.000 pesos. Es ballanç defí d'any d'aqueixa gran *Societat de Beneficencia* sa va cloure ab'un superavit de quatre milions de pesos.

S'altra societat que fa més en gran sa caritat es sa de Sant Vicens de Paul. L'any passat va tenir una entrada de tres milions i en gastá dos, sostenguent, entre altres coses, una casa anomenada de *Santa Felicitas* aón viuen 300 obretes i hi mengen cada dia més de 1000 persones—totes dones—i s'arraval anomenat *Villa Devoto* sostén un hospici per orfes; i an es de *Nueva Pompeya* ha constituïdes cent cases per obrers, de cada per sicentes families.

Ara jo demán an es socialistetxos i an ets anarquistes i demés canalla impia: ¿quina idea de ses seues pot demostrar que ha fet tant de bé an es poble com ha fet a Bones Aires s'idea catòlica, s'amor de Jesucrist?

Sols es catòlics demostren amb obres, amb cifres estadístiques, que estimén de bondeveres es poble.

I tenu en compte que es bé que solen fer es bons catòlics, la major part no consta a ses estadístiques, perque en fan molt de bé que sols queda apuntat an es llibres de sa consciencia i de sa Justicia Divina.

Si per tot hi hagués tan bon servici estadístic com hi ha a l'Argentina per tot se poria escriure cada any un capítol d'eloquentíssima apologia catòlica.

Per que no presta aquest servici tan important es «*Bolletí de ses Parroquies de sa Diócesis de Mallorca*» així com ho va fer una temporada aqueix anys passats?

S'Aplec de Sóller

contra es flastomar

Creim que s'Aplec que se va fer a Sóller contra aqueix mallorquins qui, amb ses seues flastomes contra ses coses santes i tot lo creat, deshonren Deu i Mallorca i sa seua familia i es seus pares i a sí meteixos, serà un des qui produirà bastant de profit. Tenim confiança posada en sos elements que son molts i de valor, de Sóller, que se'n sabrán desfer de lo millor per desterrar sa blasfemia des nostre poble; i en tenim també, però molta en sa cooperació, que esperam que no serà momentania sino constant, de sa «*Lliga del Bon Mot*», de Ivon l'Escop, aquest amic nostre i héroe de sa guerra purificadora que's fa dins tota Cata'unya, i des seus nombrosos aidadors, que son uns joves ben abrinats, ben encaminats, ben anostrats i ben simpáticos.

Molta va esser sa lleivor sembrada diumenge passat. Deu faça que grelli i fructifiqui. Encara que no hu trobam una cosa difícil que prompte se veges es fruits. Si es representants des pobles hi demostren interés i voluntat, es dir, si es representants que, des pobles, hi assistiren a s'Aplec—tots els quals eren mestres nacionals o joves estudiosos o persones d'empenta—volen posar en practica ses conclusions que s'aprovaren; si fan sa campanya, a poc a poc i sensa aturar-se, usant es medis i enginys que empra sa «*Lliga del Bon Mot*»; si gosen fer-la dins ses escoles, dins ses tavernes, dins es Municipis, en mig de sa via pública, aon-se-vaia sia convenient, amb amonestacions, amb denúncies, amb caricatures, amb cartells, amb papers plens de màximes, etc.; no duptam que s'Aplec serà estat una bona passa en favor de sa cultura i de sa Relligió dins Mallorca.

Aquella comunió general a sa Parroquia de Sóller, de gent gran i, aqueixa llarga processó; aquell Aplec amb aquells discursos de oradors tan ben triats com D. Cristófol Magraner, de Sóller, D. Teodor Suau, de Felanitx, D. Jusé Font Arbós, de Palma, i don Xavier Aragó, D. Lluís Massot, D. Pelay Vidal de la Llobatera i de Ivon l'Escop, tots aqueix de Catalunya, que exposaren en forma atraient i agradable totes ses raons que aconseien i exigeixen que s'acabi es vici de sa blasfemia, hereuatge d'En Barrufet; tot això, deim, no han d'esser actes que quedin en lá. No; han de tenir digna imitació i continuació per part de

ses altres poblacions de Mallorca, que per tot es necessari que's senti sa predicació contra es mal parlar, per tot es precis fer una campanya seria, pero ben mallorquina, no mestaida per una llengo, que si es germana de sa nostra, pero no es sa nostra, ni hu serà mai.

¡Amèn que sia així! ¡Amèn que's facen més Aplecs, com es de Sóller!

Notes bibliogràfiques

A. Fernandez. S. I. | **Sacrifici privati** | *nella legislazione mosaica* | Roma | *Civiltà Cattolica* | 1913.

Constitueix aquest altre opuscle s'examen ferm i acuradíssim d'una distinció entre sacrificis privats, oferits aont-se-vaia, i sacrificis oferits an es Santuari únic de Jerusalem, distinció que feu el gran exegeta P. Hoonacker amb sa intenció de llevar totes ses suposades contradiccions que es protestants volen veure dins es llibres escriturals, atribuïts a Moisés. Respecte de que tota immolació d'animals per via d'us ordinari constitueca un ver-tader sacrifici, encara que privat i domèstic, diu el P. Fernández que la troba molt inverosímil i gens justificada. Aquest estudi demostra una vegada més que no li passa res per alt i que cava fondo i ben fondo, quant se tracta de sospesar opinions i proves, s'il·lustre Professor de Institut Bíblic de Roma es nostro estimadíssim amic Rt. P. Andreu Fernández.

Secció local

Avui i demá es sa *Festa Escolar*; enguany es de creure que s'infanteria que hi vaja no tindrà sa calor d'ets altres anys.

Mos diuen que no han convidada s'escola que tenen uberta fa nou mesos es Freres dominics, i això que sembla que es sa que hi van més al·lots. ¡Ja hu val amb aqueix convidadors de sa Festa Escolar!

Amb tot i això els agràim es Programa de sa «Festa», que mos han enviat. Grans mercés de s'atenció.

Ses corregudes de bicicleta de Ciutat a Manacor i de Manacor a Ciutat, que foren s'altre diumenge despertaren molt d'interés. Sortiren a provar-se un tal Simó i Febrer de Felanitx i un tal Raych de Ciutat. En Simó fé es cócs en 3 hores i 2 minuts i En Raych en 3 hores i 8 minuts. No hi va haver gaire. ¡Això ja se diu fer via! Venir de Ciutat i tornar-hi en tres hores i pocs minuts!

Tot li sia enhorabona an qui guanyá i an es qui va perdre, perque perdé de tan poc.

Ja han començades a obrir xetes an es cellers de Manacor, a cinc i a sis dècimes sa quarta.

Aquesta setmaaa mos han mostrat a sa «Refinadora» nova esperit fet allá. Sembla ben bufarell. Es qui la manetgen n'están ben satisfets, i trobam que tenen motiu. Benhaja s'activat i sa poca son!

Ja convendria ferm que a Manacor hi hagués alguns enginyers industrials i agricòles. Per moltíssima de gent no hi ha més carreres que de misser, de metge, de potecari, de procurador; i resulta que llavò n'hi ha massa d'aqueixes carreres i l'art no los treu, i se mengen ses unges. Ja valdria més que la mitat des qui prenen carrera, que en prenguessen d'aqueixes que tenen sa parada de ses cebes dins es conró i s'industria, aón hi ha tant i tant i tant que fer, i que fins avui a la pagesia han fet tan poc i tan poc.

Sembla que sa Fàbrica nova d'Electricitat fa molta de via, i sa confiança es que dins poc mesos ja donará llum. Fins ara ja tenen suscripcions per devers 20.000 bugies; i amb això n'hi ha prou per porer-se sostenir. Mos n'alegram. Tot-hom ha de viure. Manacor no es cap viletxa que no s'hi puguen sostenir dues Fàbriques de electricitat.